

TÜRKİYE İLE AB ARASINDA 'ERMENİ AĞIDI' KRİZİ

04.10.2016

3 Ekim 2016

REUTERS/ Murad Sezer

Türkiye, Dresden Orkestrasının 1915'teki Ermeni Tehciri'ni konu olarak hazırladığı Ağıt adlı esere verilen destek üzerine AB Yaratıcı Avrupa Programından ayrılma kararı aldı.

Türkiye, 2014-2020 yıllarında Avrupa'daki kültür sanat çalışmaları için 1 milyar 460 milyon euro destek sağlamayı amaçlayan Yaratıcı Avrupa Programı'ndan ayrılma kararı aldı.

Türkiye'de AB destekli bu programdan yararlanan kültür sanat çevrelerinde şaşkınlık yaratan kararın arka planında 1915 olayları krizi yatıyor. Ankara'nın, Yaratıcı Avrupa Programı üyeliğinden, Dresden Senfoni Orkestrası'nın 1915'teki tehciire atfen hazırladığı Ağıt' adlı konser projesi nedeniyle ayrılmak istediği ortaya çıktı. Zira, Ağıt' adlı proje, Yaratıcı Avrupa Programı'nın 200 bin euro desteğiyle hayata geçti.

'AĞIT TEHCİRDEN SAĞ KURTULAN VAHİDE HANIM'A ADANMIŞ'

Ermeni yazarla fotoğrafı hakimın başına dert açtı HaberTürk'ten Gökhan Timurhan'ın aktardığına göre, Dresden Senfoni Orkestrası'nın seslendirdiği Ağıt'; Türk, Alman ve Ermeni üç sanatçının ortak imzasını taşıyor. Ünlü oyuncu Şahika Tekand'ın besteci kızı Zeynep Gedizlioğlu, Vache Sharafyan ve Helmut Oehring ortak yapımı. Ağıt' aslında, ilk ikisi Hasretim' ve Dede Korkut' olan, Anadolu ve Kafkasya kültürü ile tarihinin yansıtıldığı üçlemenin son eseri. Eserin gitaristi de, Türkiye Ermeni'si bir anne ile Alman bir babanın çocuğu olarak dünyaya gelen Marc Sinan. Almanya'da yaşayan ama yaz tatillerini annesinin memleketi Ordu'da geçiren Sinan'ın 1915 olaylarına ilgisi, annesinin aslında Türk olmadığını ve anneannesi Vahide Hanım'ın 'Müslümanlaştırılmış' bir Ermeni olduğunu öğrendikten sonra başlamış. Zaten Ağıt' da, tehciirden sağ kurtulan Vahide Hanım'a adanmış.

300 BİN SANATÇIYA DESTEK

Avrupa Birliği bünyesinde, kültür ve sanatı teşvik için kurulan Yaratıcı Avrupa Programı'nın (Creative Europe) bütçesi 1 milyar 460 milyon euro. Türkiye'nin 2014'te katıldığı program; kültür, sanat, çeviri, film dağıtımı ve bilgisayar oyunu alanlarında çalışan kurumlara destek sağlıyor. Program desteklerinden 300 bin sanatçı ve kültür çalışanı, 1000'den fazla Avrupa filmi, 5 bin 500'den fazla kitap ve edebi eser yararlanıyor. AB ile imzalanan anlaşma uyarınca, Türkiye, Yaratıcı Avrupa Programı'na yıllık belli bir katkıda da bulunuyor. Bu rakam 2015'te 2 milyon 390 bin Euro'ydu. Ayrılma kararıyla, Türkiye artık bu katkıyı yapmak zorunda olmayacak ama Türkiye'deki sanatçılar da 1 milyar 460 milyon euro'luk programdan pay alamayacak.

'KONUUYA DAİR BİR BİLGİM YOK'

Fransalı Ermeni, Türkçe konuştuğu için sınırdışı edildi Ağıt'ta imzası olan, ünlü oyuncu Şahika Tekand'ın kızı Zeynep Gedizlioğlu, yaşamını İstanbul- Berlin arasında sürdüren başarılı bir Türk besteci. 1977 İzmir doğumlu. 2012 yılında Müziğin Nobel'i kabul edilen Almanya'daki Ernst von Siemens Müzik Vakfı'nın Yılın Genç Bestecisi Ödülü'ne layık görüldü. Ödülü alan ilk Türk besteci oldu. Almanya'da yaşayan ve Habertürk'ün telefonla ulaştığı Zeynep Gedizlioğlu, önce "Sorularınızı mail'le yanıtlayayım" dese de, mail'imize "Bahsettiğiniz konu ve hikâyeye dair hiçbir bilgim yoktur" cevabını vermeyi tercih etti. 2016 Nisan ayında Almanya'da sahnelenen Ağıt'ın, önümüzdeki Kasım ayında 'Sınır Tanımayan Orkestra' işbirliğiyle Ermenistan'ın başkenti Erivan ve İstanbul'da sahne alması planlanıyor. Ancak Türkiye'nin bu tavrının ardından gelişmelerin nasıl seyredeceği belirsiz.

'ANNEANNEM MÜSLÜMAN BİR AİLEYE EVLATLIK VERİLMİŞ'

Ağıt'ın gitaristi Marc Sinan, eserin ithaf edildiği anneanesi Vahide Hanım'ın aslında 'Müslümanlaştırılmış' bir Türkiye Ermenisi olduğunu nasıl öğrendiğini, birkaç ay önce Agos Gazetesi'ne şöyle anlattı: "Anneannem Karadeniz'de, Ordu'da doğmuş. 1915'te, yedi yaşındayken ailesini kaybetmiş. Annesi ve babası, döndüklerinde geri almak üzere komşulara bırakmışlar onu ama bu mümkün olmamış. O komşu aile, anneannemi başka bir aileye evlatlık vermiş. Bu aile, dini nedenlerle, Ermenilerin bu topraklardan kovulması gerektiği düşüncesindeymiş, ama bir taraftan da inançlı Müslümanlar oldukları için, askerlerin uyguladıkları vahşete duydukları öfke nedeniyle anneanneme sahip çıkmışlar. Onlar da yakın zamanda bir kızlarını kaybetmişler." 'HİKAYE AİLE İÇİN BİR SIRDİ' ERÇİN TOP Başbakan Yıldırım'dan 'Ermeni Soykırımı' yorumu: Bir göç olayı Vahide'nin ailesi Osmanlı topraklarından kaçabilmiş ama Vahide'yi almak için dönememiş: "Annem ve babam ailenin izini sürmek için 1974'te Rusya'ya yaptıkları seyahatte, büyükdedem Artin Keşişoğlu'nun dokuz yıl önce öldüğünü öğrenmiş. Bu hikâye aile içinde büyük bir sırdı, dillendirmek yasaktı. Türkiye'de Ermeni olmak bir sorun olduğu için, bu konunun konuşulması annemi korkutuyordu. Anneannem için de, bu, saklanması gereken bir şey, büyük bir yükü. Bir gün annem onu dua ederken görmüş, Kuran okuyorsun ama çocukken Hristiyan'mışsın' gibi bir şey demiş. Anneannem de ona Böyle şeyleri yüksek sesle söyleme, günah' diye cevap vermiş. Anneannemin hikâyesini ilk defa 1989'da kendi ağzından dinledim. Hrant Dink'in de öldürülmesiyle Ermeni köklerimle tekrar buluştuğum söylenebilir. Dink'in öldürülmesi, benim gibi, Türkiye dışında yaşayan Türkiyeliler için, ülkedeki tehlikenin boyutlarını gösteren bir olay oldu."

Kaynak/Source: